

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Педагошки факултет
„Св. Климент Охридски“ – Скопје

ПЕДАГОШКА РЕВИЈА
Научно списание за образовни прашања

Година 11, бр. 1/2020

Скопје, 2020 г.

Ss. Cyril and Methodius University – Skopje Faculty
of Pedagogy “St. Kliment Ohridski” – Skopje,
Republic of Macedonia

PEDAGOGICAL MAGAZINE
Science magazine for education issues

Year XI No. 1/2020

Skopje, 2020

ПЕДАГОШКА РЕВИЈА (Научно списание за образовни прашања), Година 11 бр.1/2020

PEDAGOGICAL MAGAZINE (Science magazine for education issues), Year XI No.1/2020

За издавачот:

*Проф. д-р Емиљ Сулејмани, Декан на Педагошкиот Факултет
„Св. Климент Охридски“ – Скопје, Република Македонија*

About the publisher:

*Emil Sulejmani, Professor, PhD, Dean of the Faculty of Pedagogy
“St. Kliment Ohridski” – Skopje, Republic of Macedonia*

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Емиљ Сулејмани

Chief and Responsible Editor: Emil Sulejmani, Professor, PhD, R.S.Macedonia

Уредник: проф. д-р Маја Рауник–Кирков, Р.С.Македонија

Editor: Maja Raunik–Kirkov, Professor PhD, R. Macedonia

Уредувачки одбор

д-р Татјана Котева-Мојсовска, Р. Македонија
д-р Розалина Попова Коскарова, Р. Македонија
д-р Виолета Мартиновска, Р. Македонија
д-р Аида Ислам, Р. Македонија
д-р Билјана Камчевска, Р. Македонија
д-р Весна Макашевска, Р. Македонија
д-р Зорица Станисављевиќ П., Р. Србија
д-р Милан Матијевиќ, Р. Хрватска
д-р Ана Лиза Гаспарини, Р. Хрватска
д-р Микеле Де Бени, Италија
д-р Миленко Кундачина, Р. БиХ
д-р Фадбарха Ѓини, Р. Албанија
д-р Лилјана Речка, Р. Албанија
д-р Сезен Озеке, Р. Турција
д-р Трајан Поп Кочев, Р. Бугарија
д-р Вилијам Ворик, САД
д-р Дон М. Хатвај, САД

Редакциски одбор:

д-р Бујар Саити
д-р Лулзим Алиу
д-р БурханАхмети
д-р Елизабета Бандиловска
д-р ФлоринаШеху

Јазична редакција:

д-р Елизабета Бандиловска

Ликовно уредување и дизајн на корица:

д-р Бурхан Ахмети

Секретар на списанието:

д-р Анита Штерјоска - Митреска

Техничко уредување:

ГорданаЕфремовска

Печати: МАР-САЖ

Тираж: 100 примероци

Editorial Board

Tatjana Koteva-Mojsovska, PhD, R. Macedonia
Rozalina Popova Koskarova, PhD, R. Macedonia
Violeta Martinovska, PhD, R. Macedonia
Aida Islam, PhD, R. Macedonia
Biljana Kamčevska, PhD, R. Macedonia
Vesna Makaševska, PhD, R. Macedonia
Zorica Stanisavlević P., R. Serbia
Milan Matijević, PhD, Croatia
Ana Liza Gasparini, PhD, Croatia
Mikele De Beni, PhD, Croatia
Milenko Kundačina, PhD, Bosnia and Hercegovina
Fadbarha Gjini, PhD, Albania
Liljana Rečka, PhD, Albania
Sezen Ozeke, PhD, Turkey
Trayan Pop Kočev, PhD, R. Bulgaria
William Warrick, PhD, USA
Dawn M. Hatway, PhD, USA

Redaction:

Bujar Saiti, PhD
Lulzim Aliu, PhD
Burhan Ahmeti, PhD
Elizabeta Bandilovska, PhD
Florina Shehu, PhD

Proofreading:

Elizabeta Bandilovska, PhD, R. Macedonia

Visual editing and design:

Burhan Ahmeti, PhD

Secretary of the journal:

Anita Shterjoska - Mitreska, PhD

Technical Editor:

Gordana Efremonska

Print: MAR-SAZ

100 copies

Согласно со научните области на кои им припаѓаат, трудовите во списанието се рецензирани од компетентен наставно-научен кадар.

Списанието во целина подлежи на второстепена стручна рецензија.

The papers in this magazine have been reviewed by competent teaching – scientific staff, according to the areas of study. The magazine is also subject to a secondary revision.

СОДРЖИНА

I ТЕОРЕТСКИ ПОГЛЕДИ	11
Љуљзим АДЕМИ Елизабета БАНДИЛОВСКА <i>Зборовите порфир и пурпур во македонскиот и во албанскиот јазик</i>	13
Ристо МАЧЛЕСКИ, Алекса МАЛЧЕСКИ, Катерина АНЕВСКА, Методи ГЛАВЧЕ <i>Работа со математички надарени ученици на возраст од 14 до 15 години</i>	19
Ана ПЕТРЕСКА <i>Книжевноста за деца и културата на говорот</i>	33
Јета СТАРОВА-МЕХМЕТИ, Ермаљ МЕХМЕТИ <i>Заеднички аспекти на музиката и на литературата во образовниот процес</i>	41
Габриела ДУРЧЕВСКА-ГЕОРГИЕВА Весна ХОРВАТОВИЌ <i>Градење вештини за извршни функции (EFS) кај децата од предучилишна возраст. Зошто е важно тоа?</i>	49
II ЕМПИРИСКИ СОГЛЕДУВАЊА	55

Анита ШТЕРЈОСКА-МИТРЕСКА <i>Наставната интерпретација на графичките текстови во јазичното описменување на ученицит</i>	55
Маја ŽМУКИЌ <i>Painting and drawing techniques in teaching art culture of initial grades in primary education</i>	66
Димитринка ЈОРДАНОВА ПЕШЕВСКА Симона ПАЛЧЕВСКА Тамара МИТАНОВСКА <i>Доживеано врничко насилство кај учениците</i> <i>Од основно и од средно училиште во скопскиот регион</i>	79
ПОДАТОЦИ ЗА АВТОРИТЕ НА ТРУДОВИТЕ	91
УПАТСТВО	93

Почитувани читатели!

Со гордост истакнуваме дека ова е јубилејна, десетта година од издавањето на научното списание за образовни прашања „Педагошка ревија“.

Следејќи го духот на времето, структурата и изгледот на списанието се прилагодуваат на современите предизвици, обидувајќи се да дадат насока во решавање на актуелните дилеми од стандардниот модел на списанието „Педагошка практика“, преку негово редицајнирање во нов композициски концепт во „Педагошка ревија“.

Намерата на Редакцијата на списанието е да обезбеди простор и поле за претставување на најновите научни сознанија што се однесуваат на образовните прашања во најширока смисла. Следејќи го концептот на интегрален пристап во образовните процеси, од една страна, списанието овозможува публикација на научни истражувања, студии на случај, компаративна анализа на теории, образовни системи и образовни политики, презентација на специфични предметни и содржински анализи, како и интердисциплинарни истражувања кои во својата основа ги имаат образовните процеси.

Се надеваме дека со досегашните изданија списанието ги предизвика Вашиот интерес и љубопитство.

Во ова јубилејно издание на списанието, одлучивме да објавиме трудови што беа претставени на 14. Меѓународен балкански конгрес за образование и наука, што се одржа во Охрид од 5-7 септември 2019 г., во организација на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје, Северна Македонија, и на педагошките факултети при Универзитетот во Загреб, Хрватска, Тракискиот универзитет во Стара Загора, Бугарија и Тракискиот универзитет во Едрене, Турција.

Со цел да обезбедиме поголема видливост и достапност на списанието во меѓународни рамки, одлучивме претставените научни трудови да ги објавиме на англиски и на македонски јазик, односно онака како што беа презентирани пред научниот аудиториум.

Се надеваме дека во иднина ќе анимираме поголем број автори на трудови кои со својот професионален ангажман ќе дадат придонес кон натамошниот квалитетен растеж на списанието.

Ви благодариме за досегашната поддршка.

Списанието „Педагошка ревија“ е отворено за соработка со Вас и за претставување на сите креативни и конструктивни трудови посветени на квалитетното воспитание и образование на сите нивоа.

Од Редакцискиот одбор

Dear readers!

We are proud to announce that this is a jubilee, the tenth year since the publication of the scientific journal for educational issues "Pedagogical Review".

Following the spirit of the time, the structure and appearance of the magazine are adapted from the standard model of the magazine "Pedagogical Practice", to its redesign in a new compositional concept in the "Pedagogical Review" – all with the aim to face contemporary challenges and to give direction and inspiration in solving the current dilemmas.

The intention of the Editorial Board of the magazine is to provide space and field for presenting the latest scientific knowledge related to educational issues in the broadest sense. Following the concept of an integral approach in educational processes, the journal provides the publication of scientific researches; case studies; comparative analysis of theories, educational systems and educational policies; presentation of specific subject and content analysis as well as interdisciplinary researches based on implementation of educational processes.

We hope that the content and concept of the journal has attracted your interest and curiosity.

In this jubilee edition of the magazine, we decided to publish papers that were presented at the 14th International Balkan Congress for Education and Science, held in Ohrid on September 5-7, 2019, organized by the Faculty of Pedagogy "St. Kliment Ohridski" - Skopje, Northern Macedonia, and at the pedagogical faculties at the University of Zagreb, Croatia, the Thracian University in Stara Zagora, Bulgaria and the Thracian University in Edirne, Turkey.

In order to ensure greater visibility and availability of the journal on the international level, we decided to publish the presented scientific papers in English and Macedonian language, as they were presented to the scientific audience.

We strongly hope that in the future we will succeed to animate a large number of authors who will contribute to the further quality growth of the magazine with their professional engagement.

Thank you for your support so far.

The journal "Pedagogical Review" is open for cooperation and for the presentation of all creative and constructive works dedicated to quality of educational processes.

From the Editorial Board